

Palmes falska obduktionsprotokoll

Del 2: *Obducenter i fokus*

HANS LILJESON

Jurist

Pensionerad advokat

Efter min föregående artikel om sekretessen kring obduktionsprotokollet och bakomliggande politiska motiv behandlas här ytterligare oegentligheter rörande protokollets tillkomst och innehåll samt brottsutredningen i övrigt.

Styckmordet på **Catrine da Costa** framstår som preludium till turerna kring Palmes "obduktion" och det protokoll, som sägs ha upprättats i samband med denna. Några vid **Rättsläkarstationen i Solna** verksamma obducenter kom att hamna i rampljuset. Händelserna kring den för styckmordet misstänkte så kallade "Obducenter" hade skapat motsättningar mellan rättsläkarstationens föreståndare docenten **Milan Valverius** och medicinprofessorn **Kari Ormstad**. Personliga intriger kom därför att få återverkningar på mordutredningen i Palmefallet.

Ormstad tillhörde ett feministiskt nätverk, som hysteriskt krävde att få "Obducenter" avskedad och dömd för styckmordet. Detta i motsats till Valverius som med rätta ansåg att "Obducenter" var oskyldig. Denne frikändes också men Ormstad och hennes medsystrar blev tillgodosedda med att domstolen ändå omintetgjorde hans fortsatta karriär som läkare. En rättsskandal ovärdig ett land som vill framstå som rättsstat.

Lisbet Palme dikterade dödsbeviset

Som överläkare ankom det på Valverius att utfärda dödsbevis rörande Palme. I dödsbeviset hänvisades till företagen obduktion och angavs att Palme avlidit "86 02 28". Som omedelbar dödsorsak uppgavs "Förblödningsdöd efter sönderlitning av den stora kroppspulsådern vid skott i bröstkorger" med tillägget "Inandning av blodet till lungorna". Om skadans tillkomst upplystes: "Sköts på gatan av okänd gärningsman."

Den undersökande journalisten **Lars Krantz**, som gjort intervjuer med Valverius i dennes hem, uppgav i en skrivelse till **Riksåklagaren** 25/10 1993:

"Docent Milan Valverius har för mig medgivit att han skrivit dödsattesten efter Lisbeth Palmes diktamen."

Att så verkligen skett medförde följdriktigt några anmärkningsvärda felaktigheter. Som "Dödsplats (fyndplats)" angav dödsbeviset oriktigt Sabbatsbergs sjukhus i stället för Sveavägen. En rutinerad rättsläkare som Valverius skulle aldrig på eget initiativ ha fyllt i dödsbevisets blankett på detta felaktiga sätt. **Lisbet Palmes** formulering av den omedelbara dödsorsaken och tillägget emanerar uppenbarligen från någon medicinskt sakkunnig, som försett henne med denna text så att hon kunde diktera den för Valverius.

Det skulle vidare strida mot anvisningarna på blanketten för dödsbevis att som läkare uttala sig om att dödsfallet orsakats av "okänd gärningsman". En sådan uppgift skulle Valverius heller aldrig själv ha lämnat. Dessutom anges Palmes bostadsadress ha varit Storkyrkobrinken 31, en adress som inte existerar. Hans riktiga adress var Västerlånggatan 31.

Statsmaktens påtryckningar

Att Valverius uppenbarligen var utsatt för påtryckningar av Lisbet Palme, när han utfärdade dödsbeviset, ger anledning ifrågasätta om inte ett "diktat" från statsmakten även låg bakom de ovanliga arrangemangen kring obduktionen.

På grund av de svåra påfrestningar, som Valverius utsattes för i samband med utredningen av styckmordet och genom Lisbet Palmes påtryckningar, nödgades han sjukskriva sig. Han fräntogs fortsatt befattning med fallet Palme och vid återkomsten till rättsläkarstationen efter en

längre sjukperiod var hans papper och anteckningar från obduktionen försvunna från hans arbetsrum.

Intrigerna på rättsläkarstationen mot Valverius urartade till att han blev misstänkt för sekretessbrott med påståenden att ha lämnat ut Palmes hemligstämplade obduktionsprotokoll till **Dagens Nyheter**. Ormstads bekant **Gun Fälth** hade 15/4 1987 publicerat en artikel, där Valverius pekades ut som huvudansvarig för obduktionen och därmed indirekt som möjlig uppgiftslämnare till tidningen. Valverius bestred anklagelserna och polisutredningen blev i brist på bevis nedlagd.

Vem obducerades?

Vid obduktionen uppges Valverius inte ha känt igen Palme vid anblicken av den döda person, vars kropp hade placerats på obduktionsbordet. Den dödes bröstorg hade på framsidan bland annat ett "snett förlöpande ca 14 cm långt sår ihopsytt med 11 stygn", vars tillkomst bortförklarats och aldrig har kunnat professionellt motiveras.

Det är mot alla regler att på en avlidens kropp göra kirurgiska ingrepp, som medför att obduktionsresultatet kan ifrågasättas. Till allmänheten spridda uppgifter om fotografisk dokumentation av bland annat ingångshål och utgångshål efter en kulas passage genom en obducerad människas kropp saknar anknytning till Palmes person.

I samband med obduktionen sattes rättsläkarstationen i Solna under polisbevakning. Några dygn därefter uppges Palmes kropp ha förts till bårhuset vid **Skogskyrkogården**, söder om Stockholm, där den i flera dygn skall ha lämnats utan bevakning. Officiellt återförd till Solna iaktogs nattetid att en obehörig uppehöll

sig i institutionens park. Detta föranledde **Hans Holmér** att beordra polisbevakning av området fram till begravningsdagen.

Med facit i hand var den bristande bevakningen inte särskilt uppseendeväckande, eftersom den inte handlade om Palmes kropp. Holmér fick dock anledning beordra polisbevakning i Solna, så att frånvaron av ”rätt” kropp inte skulle märkas och inga anmärkningar för bristande säkerhet skulle uppkomma. Den obducerades identitet förblir naturligtvis okänd, liksom vem eller vad som blev föremålet för begravningsceremonin 15 mars 1986 i Stockholms stadshus. När kistan sedan fördes på vagn i processionen och då bärarna vid gravsättningen bar kistan, föreföll den enligt åskådare vara ovanligt lätt.

Rättsmedicinsk lapsus

Människans ryggrad består av en rad kotor i en kotpelare, vilken kan användas som måttstock vid anatomisk lägesbestämning av detaljer i kroppen. Bland annat finns tolv bröstkotor med var sitt anatomiska kotnummer, den översta med nummer 1. Enligt obduktionsprotokollet hade en kula bakifrån passerat genom 5:e bröstkotan och fortsatt å genom bröstkorgen i ca 10–15° vinkel. Detta skulle innebära att kulan lämnat ett utgångshål i det påhittade mordoffrets bröstben i jämnhöjd med 6:e eller 7:e bröstkotan.

På annat ställe i protokollet identifieras dessutom som kulans utgångshål i offrets bröstben en skada ”ca 8 cm nedanför adamsäpplet”. Denna observation är oförenlig med den föregående, eftersom en skada med sistnämnda läge på ett bröstben normalt befinner sig i jämnhöjd med någon kota ovanför 5:e bröstkotan. Detta skulle innebära att kulan från den påstådda ingångsöppningen i stället hade fortsatt uppåt genom offrets bröstkorg.

Vid protokollets redigering är en lapsus som den ovanstående förklarlig, eftersom uppgifterna i protokollet inte baseras på mätningar vid någon verklig obduktion. Att som i protokollet placera utgångshålet på två olika, från varandra åtskilda anatomiska nivåer avslöjar en delvis illa genomtänkt förfalskning, som borde ha upptäckts redan 1999 när **Kammarrätten i Stockholm** hävde protokollets sekretess kring skottskadorna.

Fabricerade kulhål

Som expert på skottskador ville Valverius

skaffa sig kännedom om hur makarna Palmes kläder med kulhål hade manipulerats. Han ville därför undersöka kläderna men förvägrades detta av polisen. På order av **Hans Holmér** sändes kläderna i stället till **Bundeskriminalamt (BKA)** i Wiesbaden för kriminalteknisk undersökning. För beräkningen av skottavståndet lurades de tyska experterna tro att kulhålen härrörde från skott avlossade mot makarna Palme.

Beträffande Lisbet Palmes kläder var Valverius bestämda uppfattning, att kulhålen i dessa hade åstadkommit i den svenska polisens laboratorium och att hon således inte hade blivit beskjuten. Detta arrangemang, där polisen bland annat använde Lisbet Palmes mockakappa som måltavla, var i själva verket ett falsarium, som senare även **Sven Anér** övertygande konstaterat i ”*Mordets dunkel tätnar kring Lisbeth Palme*” (2012).

Föredrag med desinformation

Den 10/2 1994 tog Valverius och hans hustru samtidigt sina liv. Två tragiska dödsfall i raden av flera andra med kopplingar till fallet Palme. Efter Valverius död blev det ”fritt fram” för Ormstad att 24/4 1995 i polisens regi hålla ett tillrättalagt föredrag inför **Granskningskommissionen** om Palmes obduktion och protokollets tillkomst. För vidare spridning dokumenterades delar av föredraget i en offentliggjord utskrift. I utskriften uppges att diabilder visades.

Föredraget vill ge intryck av en professionell redogörelse för iakttagna skador på kroppsdelar och kläder med ingående beskrivning av skadornas rättsmedicinska betydelse för brottsutredningen. Av skäl som anförts i min föregående artikel var det falska protokollet hemligstämplat. De enda för offentligheten synliga spåren av ett statsministermord var därför att finna på kläderna med de av polisen fabricerade kulhålen. Redan från mordutredningens början kom således makarna Palmes kläder att uppmärksammas i både ord och bild.

Undersökning av skador på kläder vid våldsbrott hörde till Ormstads vanliga uppgifter som rättsläkare. Hon återkommer på flera ställen i föredraget till sina iakttagelser, exempelvis om blod som hade ”sugits upp av kläderna”, om smuts från en kula som stryks av ”på kläderna”, om skottavstånd som ”får bedömas från kläderna” och om ett påsittande skott som skulle ha orsakat ”ett annat märke på kläderna” än det iakttagna.

Falskt om kläderna

Enligt egen utsago hade Ormstad 14/2 1995 – ett år efter Valverius död – deltagit i en av polisen arrangerad rekonstruktion av skotten mot makarna Palme. Hon beskriver i sitt föredrag hur ”vi” klädde två skyltdockor med makarnas skottskadade kläder och mätte avstånd och skjutriktningar med snören spända mellan ett vapen och kulhålen i kläderna. Enligt Ormstad ”gav inte denna rekonstruktion så mycket mer än vad vi redan hade tyckt på förhand, men det stämde så vackert med skadorna i kläderna och så vackert med skadorna i kroppen”. Att först nio år efter ett unikt mord på landets statsminister utföra en dylik rekonstruktion och detta på basis av nymornat ”tyckande”, utgör ett av de mer bisarra påhittet i polisutredningen.

På ett annat ställe i föredraget uppger Ormstad, att makarna Palme i skottögonblicket gick arm i arm (vilket vederlagts av flera vittnen) och att Lisbeth Palme därför hade dragits med i Olof Palmes fall mot marken ”eftersom det var mockakappa mot mockakappa de hade på sig, det ger ganska stor friktion ...”. Och i en passus beträffande en kontusionsring på Olof Palmes rygg anför Ormstad: ”Det som orsakar denna kontusionsring är att kulan kränger huden inåt. [...] Dessutom är det kläderna som kulan drar med sig inåt och med en sådan tjock skinnrock som Palme hade på sig så är det rimligt att det blir en så pass tydlig kontusionsring. Här har vi de två tecken [...] som entydigt visar att detta är ingångsöppningen.”

BKA och de falska kulhålen

Som bland annat framgår av detaljfotografier från BKA:s kriminaltekniska institut i Wiesbaden av den ytterrock, som Olof Palme enligt polisen hade på sig vid ”beskjutningen”, var emellertid denna rock med ett kulhål varken en mockakappa eller en skinnrock utan en mörk lodenrock, således av materialet loden som är ett grovt kardgarnstyck.

Om Ormstad hade sett denna tygrock i verkligheten, skulle hon som erfaren rättsläkare med sin sakkunskap om kläder inte ha beskrivit den som ”mockakappa” eller ”skinnrock”.

Slutsatsen måste rimligen bli att hon inte kan ha sett eller undersökt rocken vare sig vid någon påstådd rekon-

struktion med skyltdockor hos polisen eller i något annat sammanhang. Syftet med hennes påhittade beskrivningar var uppenbarligen att dölja sanningen.

Vidare i Holmérs villospår

För att hos omvärlden inpränta den officiella versionen av händelseförloppet vid "Palmemordet" måste Ormstad i sitt föredrag även uppmärksamma "skottet" mot Lisbet Palme, utan risk att därvid bli korrigerad av Valverius. Det gällde också att sända en diskret signal till BKA att aldrig ifrågasätta "äktheten" av de kulhål, som avfotograferades i samband med BKA:s undersökning av makarna Palmes kläder. För politiskt korrekta skribenter som **Lars Borgnäs** och **Gunnar Wall** kan Ormstads fabulerande om mockakappor och skinnrock inte ha varit välkommen läsning. I sina böcker om Palmemordet med den spännande jakten på den obligatoriska mördaren nödgas de förtränga sådant, som gäller manipulationerna kring obduktionen och kläderna. Likväl återges i böckerna som tacksamma illustrationer BKA-institutets fotografier av dessa kläder med kulhål, för säkerhets skull med angivande av det missvisande "Foto: Polisen".

En obducents avgång

I och för sig är det uppseendeväckande att Ormstad, rättsmedicinsk expert och medansvarig för den rättsmedicinska undersökningen av vad som rubricerats som mord på landets statsminister, lämnar oriktiga uppgifter till en statlig kommission om några för undersökningen och brottets uppklarande centrala frågor.

Efter att **Kammarrätten** 18/10 1999 hade hävt sekretessen beträffande de i

obduktionsprotokollet antecknade skottskadorna utflyttade Ormstad till Norge för att 1/11 1999 tillträda en tjänst vid **Universitetet i Oslo**. Hon kom därmed att lämna sin befattning som obducent och avdelningschef vid Rättsläkarstationen i Solna.

Låtsasmordets facit

Det av Lisbet Palme dikterade dödsbeviset står i samklang med obduktionsprotokollet, vars ingress likaledes anger den falska adressen Storkyrkobrinken 31 som statsministerns bostad. Ett "slarv" som inte skulle ha kunnat passera om det gällt ett korrekt rättsmedicinskt dokument.

Genom systematisk samverkan har myndigheterna i det svenska rättsväsendet med domstolarnas och lagstiftarens hjälp väsentligen lyckats undanhålla obduktionsprotokollet. Detta har möjliggjort hemlighållandet av den statskupp med låtsasmordet och statsministerns hemliga landsflykt, som på regeringens uppdrag iscensattes av Holmér. Vid sidan av lagen försöker man dessutom återinföra total sekretess för obduktionsprotokollet till att även omfatta de avsnitt, som blev offentliga genom domstolsbesluten 1999. Så sent som innevarande år 2014 har polisen avslagit en begäran att få obduktionsprotokollet utlämnat.

Detta till trots har protokollets autentiska text nu blivit känd. Därvid bekräftas bland annat den avgörande lapsus, som uppstått genom den tidigare nämnda lokaliseringen av "mordkulans" utgångshål till två olika från varandra skilda områden på det påhittade mordoffrets bröstben. Protokollet redovisar bara *ett ingångshål*, vilket utesluter två utgångshål för samma kula. Uppgifterna i protokollet om förekomsten av två utgångshål är således anatomiskt omöjliga. Ormstads föredrag kompletterar bilden av protokollet som ett falskt dokument.

Som tillkommen med återopande av ett falskt obduktionsprotokoll och ett lika falskt dödsbevis bör förundersökningen rörande "Palmemordet" läggas ned och utan omsvep föranleda offentligt klarläggande av sanningen. Efter decenniernas vanrykte som "världens största mordutredning" bör denna rättsskandal också granskas av oberoende juridisk och medicinsk expertis. I detta sammanhang inställer sig frågan när kvällstidningar och så kallade grävande journalister skall våga upptäcka att något Palmemord aldrig har ägt rum.

Dubbelspel och Statskupp?

I boken "Palmemordets hemliga scenario" skildras vad författaren – juristen och pensionerade advokaten Hans Liljesson – funnit vara ett osannolikt dubbelspel i regi av osynliga makthavare. Parisambassadören Carl Lidbom var den som genom sina undvikande svar vid en lunch i Paris ledde Liljesson in på detta spår.

Kan beställas på e-postadressen: order@dsm.nu Det går också att skriva till adressen nedan.

**DeSaMeK
Publishing AB**

Box 99
563 22 GRÄNNA